No. 1759 Zaterdag 15 September 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Ned. Onderwijzers-Genootschap.

Onder voorzitterschap van den heer Th. Lancée, werd 31 Juli ll. te Amsterdam in Artis de 71e algemeene vergadering van het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap geopend.

De heer Th. Lancée heette de druk bezochte vergadering welkom; art. 192 besprekend zeide hij o. a.:

Zoo zal dan in de toekomst de openbare school haar taak hebben te vervullen en haar strijd hebben te voeren zonder eenige bevoorrechting, zonder den steun van overheidswege, dien ze ontleende aan het bekende grondwettelijk voorschrift. Ze zal, en daarin ligt iets aantrekkelijks en versterkends, haar kracht moeten zoeken, in haar eigen waarde, haar eigen werk, in haar zuiveren paedagogischen grondslag. En op dien grondslag durven wij, voorstanders van onze openbare school, ook wel een strijd aan met gelijke wapens. Moge dat dan worden een eerlijke strijd met wederzijdsche erkenning van elkaars verdiensten, een strijd van beginsel tegen beginsel. Wanneer de toekomstige organisatie van ons onderwijs inderdaad onze school buiten de sfeer van de politiek kon houden, ook buiten de niet minder gevaarlijke van de gemeente-politiek, wanneer ze mocht leiden tot een royalen wedstrijd tusschen openbaar en bijzonder onderwijs, tot een doelmatige en onbekrompen verzorging van beide, en zoo tot een geestelijke versterking van ons geheele volk, we zouden de eersten zijn, om dien nieuwen toestand te aanvaarden met rustig vertrouwen in de toekomst van een school, waar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van de overtuiging van andersdenkenden.

De Amerikanen in Frankrijk.

De Amerikanen komen voortdurend in botsing met de omslachtige Fransche administratie.

De Corr. van de „Msb" vertelt:

„Onlangs wilde een Amerikaansche generaal in het postkantoor van een dorpje, dicht bij zijn kamp gelegen, telefoneeren. Hij kreeg een rangnummertje, No. 30 bijvoorbeeld. Dat was hem te machtig. Hij besloot onmiddelijk een eigen telefoonlijn door zijn soldaten te laten aanleggen naar de plaats waarheen hij verbinding wenschte.

„De administratie beweerde dat zoo iets onmogelijk was, dat men eerst een onderzoek moest instellen, een commissie benoemen, en dat al deze voorbereidende bezigheden op zijn minst drie maanden zouden duren.

„De generaal lachtte: Ga uw gang. Stel een onderzoek in, schrijf uw papieren vol, roep een commissie bijeen. Eer dat alles klaar is, functioneert mijn telefoonlijn al lang!"

„Een ander maal hadden de Amerikanen een nieuwe spoorlijn noodig. Het ministerie van openbare werken beloofde de kwestie te bestudeeren en droeg een ingenieur, bijgestaan door andere ambtenaren, op, een onderzoek in te stellen en na een rapport uitgebracht te hebben, zou diezelfde ingenieur dan den meest geschikten weg aanwijzen voor de spoorbaan.

„Doch de Amerikanen beweerden, dat zij aan een dergelijken omhaal in hun land niet gewoon waren, sloegen onmiddelijk de handen aan het werk, bereidden den weg, legden de dwarsliggers en de rails en, voordat het ministerie bekomen was van zijn ontsteltenis, stoomde de eerste trein al over de nieuwe spoorbaan!"

De Amerikaansche missie had een haven uitgekozen, ergens op de Westkust van Frankrijk, een haven die de lading- en stapelplaats van alle troepen en benoodigdheden zou zijn voor het Amerikaansche leger. De havenruimte was echter veel te klein. Er waren geen kaden, geen kranen, geen loodsen, geen pakhuizen genoeg. Ook belette de ondiepte van het vaarwater het aanleggen van de groote overzee-schepen.

„Het hoofd der missie begeeft zich naar den burgemeester en zegt tot dezen in gebroken Fransch, dat hij de haven wil koopen om ze af te breken en dan volgens de modernste eischen weer aan te leggen. In twee maanden zal het werk geëindigd zijn. „En daar hebt u een chèque van 18 millioen ...", en hij reikt den overbluften, radeloozen burgervader de chèque toe.

De man stottert zijn ontsteltenis uit: „Dat gaat zoo maar niet. Dat is onmogelijk. Ik moet daarover naar Parijs schrijven, naar den minister. Alleen een commissie kan na de kwestie van alle kanten bekeken te hebben, hierin een besluit nemen."

„Schrijf niet", antwoorde de Amerikaan lakoniek, „ik ga zelf." Hij neemt een trein, komt te Parijs, en zoekt den minister op, die bijna flauw valt van schrik, bij het hooren van wat de chef der missie hem in zijn Amerikaansch-Fransch voorstelt.

„Maar mijn waarde heer" — fluistert de minister ten slotte een weinig meester over zijn ontsteltenis — maar zoo iets kan niet in eens besloten worden. Ik zal uw voorstel in den eerstkomenden ministerraad bespreken. Wij zullen een commissie benoemen om deze hoogst gewichtige aangelegenheid te bestudeeren."

„No! geen commissie. Teeken eerst dit stuk, waarbij u ons vrije beschikking en volmacht geeft. Daarna kunt u een commissie bijeenroepen en beraadslagen. Wij willen snel handelen. Wij willen zoo spoedig mogelijk den oorlog zegevierend beëindigen. Teeken dus. En over twee maanden hebben wij een goede bruikbare haven." — En de minister, overbluft, en met eerbiedige schuwheid opziende naar den Amerikaan, teekent.

„Als de Amerikanen op eenzelfde kordate wijze den eigenlijken oorlog zullen voeren, dan zullen wij niet heel ver meer van de overwinning verwijderd zijn."

Thans wordt bericht, dat de „Vaterland," de reusachtige mailboot van de Hamburg-Amerikalijn, geheel gereed is en 10000 man troepen aan boord kan nemen.

Daar het gemakkelijk twee reizen per maand kan doen, zal het elke maand 20000 man Amerikaansche troepen in Frankrijk kunnen afzetten.

Het is misschien niet algemeen bekend, dat de Amerikaansche soldaten een soldij genieten, die veel lijkt op wat wij een behoorlijk salaris zouden noemen.

Zij krijgen 40 dollar, dus 100 gulden per maand. En daar ze natuurlijk kost en kleeren ontvangen, is dit een heel aardig zakgeld.

Een onthulling van de „Times".

De „Times" ontvangt uit een goede bron de volgende mededeeling. In het verslag van de rede door Hassa de vorige week in den Rijksdag gehouden, en gepubliceerd in de „Leipziger Volkszeitung" van 21 Juli wordt gesproken van de vergadering van 5 Juli 1914 als van een feit, dat opgehelderd zal moeten worden vóór men de aanleiding tot den oorlog ten volle kan beoordeelen.

De zegsman van de „Times" zegt uit den mond van een gezaghebbend persoon, aan wiens betrouwbaarheid moeilijk, zoo niet onmogelijk kan getwijfeld worden, te hebben vernomen, dat de vergadering, waarvan sprake was, een bijeenkomst was, die te Potsdam op genoemden datum gehouden werd.

Aan deze vergadering namen deel de keizer, von Bethmann, Tirpitz, Falkenhayn, von Stumm, aartshertog Frederik, Berchtold, Tisza en generaal Conrad Hötzendorf Het schijnt dat von Jagow en v. Moltke niet tegenwoordig waren. De voornaamste punten in het ultimatum door Oostenrijk 18 dagen later aan Servië te zenden werden besproken. Men erkende dat Rusland zich deze vernedering niet zou laten welgevallen en dat oorlog het gevolg zou zijn.

De vergadering besloot definitief deze consequentie te aanvaarden.

Het is waarschijnlijk, maar niet zeker, dat de datum der mobilisatie terzelfdertijd werd vastgesteld.

De keizer begaf zich daarna, gelijk welbekend is naar Noorwegen om den Franschen en Russischen regeeringen zand in de oogen te strooien.

Drie weken later, toen het bekend werd, dat Engeland niet neutraal zou blijven, wenschte Bethmann Hollweg af te treden, doch het was te laat. Het besluit was onherroepelijk.

De wijze, of liever de wijzen, waarop deze feiten bekend zijn geworden, kunnen thans niet worden bekend gemaakt. Doch het is zeker, dat de meesten van Hassa's toehoorders zich volkomen bewust waren van de beteekenis van de zinspeling op de bijeenkomst van 5 Juli 1914.

Het schijnt, dat dit onderwerp in de geheime zitting der begrootingscommissie van den rijksdag, nu, acht weken geleden, vollediger is besproken door de socialistischen afgevaardigde Cohn.

Hij tartte zekeren minister toen de feiten te ontkennen.

Tot verbazing van de andere afgevaardigden ontkende de minister de feiten niet, doch weigerde een verklaring te doen.

Het incident verwekte geweldige sensatie in de rijksdagcommissie en was mogelijk een der factoren, die aan de jongste politieke crisis tot ondergrond dienden.

Het feit dat de heer Haase nu de zaak in het publiek heeft aangeroerd, schijnt er op te wijzen, dat hij en zijn vrienden den tijd gekomen achten om de volle waarheid aan het licht te brengen.

De „Times" zegt in een bespreking van de onthulling over de bijeenkomst te Postdam in Juli 1914 o. a. dat Michaelis nog de gebeurtenissen van Juli 1914 in herinnering heeft gebracht om zijn voorganger schoon te wasschen en de rechtvaardigheid der Duitsche zaak te bewijzen.

Indien de bijeenkomst van 5 Juli 1914 zoodanig was, als men ons heeft meegedeeld, dan was het een samenzwering der leiders van de centrale mogendheden tegen den vrede van Europa.

Wat blijft er nu van de Duitsche zaak over, en wat van de bewering, dat Duitschland den oorlog tot het laatste toe heeft willen afwenden, vraagt het blad.

Het blad noodigt Michaelis uit zijn lezing te geven van de bijeenkomst op 5 Juli 1914 en de heele correspondentie tusschen Berlijn en Weenen in die maand te publiceeren.

Het blad acht het bewijs geleverd, dat op de centrale mogendheden de schuld neerkomt van den oorlog, en vertrouwt, dat de geallieërde mogendheden niet langer zullen aarzelen de bewijzen te leveren, die zij bezitten van de relaties tusschen samenzweerders in de periode vóór den oorlog.

Het veranderde Petrogrado.

De „Voss. Ztg", heeft van een neutralen journalist, die in den laatsten tijd een reis door Rusland maakte, brieven ontvangen, waarin de tegenwoordige toestanden beschreven worden.

Aan een dezer brieven is het volgende ontleend over Petrogrado.

Wie de hoofdstad vroeger gekend heeft en haar nu ziet, denkt in een andere wereld te zijn. Tuchteloosheid, vuil en verwaarloozing zijn de kenteekenen van deze andere wereld.

De trein rijdt het Nicolai-station binnen. Slechts met moeite vindt men een kruier. Niet, omdat er zooveel in het veld zijn, maar omdat de orde bewakende gendarme er niet is. Hier een hoop van tien man vechtend om in een coupé te komen, terwijl iets verder de reiziger tevergeefs om een kruier roept. Een paar leden van de militie-soldaten en burgers, in verschoten plunje, met een rood lint om den arm, die de vroegere spoorwegpolitie moeten vervangen, luieren en slenteren rond, rooken sigaretten en kauwen de geliefde zaden van de zonnebloem.

Men verlaat het station en roept om een aapje. Er zijn er genoeg. Maar de bekende Vanjka is nog verwaarloosder dan vroeger. Koetsier, rijtuig en paard zijn in een bijna onbeschrijfelijken toestand. Geen politieman heeft iets te zeggen over den vrijen burger van den meest vrijen staat. En de prijzen! Een vast tarief was er vroeger al niet. Alleen op papier. Doch, indien men vroeger een roebel betaalde, moet men nu voor het zelfde traject vijf tot tien roebel offeren. Geen wonder, want de prijzen voor haver en hooi zijn in verhouding gestegen.

De rit begint. En men krijgt sterk den indruk, dat het eerst zoo mooie en betrekkelijk goed verzorgde Petrogrado in staat van verval verkeert. In de hoofdstraten een vuil, dat elke beschrijving tart. Afval van elk soort, sigarettenpeukjes, zonnebloemenschillen bedekken trottoir en middenpad en elke windstoot wolkt stof op. Sedert het begin van de revolutie is er nauwelijks meer geveegd en gesproeid. Ook de huisknechten zijn vrije menschen geworden, die zich door niemand iets laten voorschrijven. En wie zou dit doen? Politie is er niet meer. In haar plaats is de militie gekomen, die noch den wil, noch de macht heeft iets door te zetten, behalve dan hooger loon voor zich zelf.

Stellig zal niemand de politie van Petrogrado beweenen. Zij was omkoopbaar, oneerlijk en ruw. Maar zij hield orde. De militie doet zelfs

De kleine berichtgever.

Een klein schooiertje stommelde op kapotte klompen de trappen van het redactiebureau op.

„Hé! Wat mot jij hier doen?"

't Ventje bekeek allesbehalve verlegen den blauwgekielden drukkersjongen, die met eenige papieren in de hand op weg was naar de drukkerij beneden en nu het kleine ventje belette, verder te klauteren.

„Berichje brengen!" antwoordde hij met een knipoogje van zijn oolijke oogen.

„Wat is 't?"

„Gaat jou niet an! 'k Mot een van de meheeren hebben!"

„An je hielen! Die zijn voor jou niet te spreken."

„Kom, zeg!" zei het mannetje onrustig, want hij zag zich het kwartje voor het „berichie" al ontglippen. „La me d'r nu door!" En hij trachtte langs den blauwen kiel te sluipen.

„Eerst het berichie zegge!"

„Gossie nee, hoor. Dan keer jij je om en loop je direk naar de meheere en dan pik jij het maffie in. Nee, jo, dat ken ik," zei het schooiertje slim, waarschijnlijk wel uit ondervinding.

Op dit oogenblik passeerde een van de „meheeren." De drukkersjongen viel bijna naar de drukkerij, maar beet in de haast het schooiertje in 't oor: „'k Zal je opwachte, hoor, gammer!"

Het gammertje klampte zich gretig aan den redacteur vast en haastte zich zijn nieuwtje te vertellen. „Meheer, der leg bij 't hartekam een lukkemetief over de rails en nu doch ik, dat u dat wel graag zou willen wete. 'k Doch, het is een fijn berichie ... en ..." 't Ventje hokte en keek met brutale schuwheid naar de brilleglazen van den redacteur en van daar naar diens hand, of die nog niet naar zijn portemonnaie verdwaalde.

„De courant is je zeer verplicht, kereltje," knikte de „meheer" vroolijk. „Vertel er nog eens wat meer van."

Het straatjongetje installeerde zich kalmpjes tegen den muur en begon zijn nieuwtje te detailleeren: „Der kwam een losse lukkemetief aan van den Rijnstasjon. Die ree tegen een kolewagen an en toen kantelde die!"

„Zoo ventje, en wat dee je daar?"

„Kijke, mijnheer. Ik stond voor de akkedemie. Daar wor ik altijd uitgeschilderd, eerst in gips en dan in klei. Maar nou was der rust en toen ben ik effe een luchie gaan scheppen."

„Wel zoo, doe jij ook al aan de kunst?"

„Ja, meheer!" grinnikte de jongen.

„En wat doe jij dan met al dat geld, dat je op de academie verdient? Gebruik je dat allemaal zelf?"

„Welnee, meheer!" De jongen keek den heer aan alsof hij zeggen wilde: Wat denk je wel, zeg? en zei: „Da's voor me moeder. 't Mens het zes kinderen en d'r man is dood, dus ze kan het gebruike, als ik dèr wat bij verdien," voegde hij er aan toe met lichte aanwijzing op de groote noodzakelijkheid, dat hij hiervoor ook een douceurtje ontving.

„Zoo mannetje, dan ben jij al een heele steun!"

„Of ik, meheer! En dan kreg ik drie maffies voor een dag peseeren. En as ik dan men geld thuis breng, geef moeder me wel wat! Laas brach ik me geld en toen gaf ze me tien cente!"

„En wat heb je daarmee gedaan?" vroeg de redacteur belangstellend.

„Toen heb ik viooltjes gekocht en daar kreeg ik twintig cente voor toen de beketjes verkocht ware en toen heb ik appelesjine voor me ouwe moeder gekoch. 't Mens was pas ziek geweest!" voegde het vroeg wijze ventje er verontschuldigend bij.

„Nu, dat is aardig van je, hoor! Maar ga jij heelemaal niet op school?"

„Nog niet, meheer, maar 't zal der nou toch van motte komme, want de mennister het 't gezegd en nou zal me moeder me wel motte missen. Maar ik ken 's avonds nog wel es in de akkedemie peseeren en 's morgens ga ik uit wekke. Maar 't is toch wel een bezoeking!" eindigde het ventje wijsgeerig met een gerimpeld voorhoofdje en een niet kinderlijken zucht.

Op 't volgende oogenblik tuimelde hij bijna van de trap, want hij voelde in zijn vuil handje twee „maffies" stoppen en omdat het er twee waren, trok hij zijn petje eerbiedig over een oor en liep in stille verbazing de kronkelende trap af. Maar op de laatste trede herinnerde hij zich het dreigement van den drukkersjongen, en gewiekst was hij meteen met kletterende klompen de straat op, gillend tot zijn vijand, die stond te gluren om een hoek van het portiershokje: „Toch lekker twee maffies, sjappe!"

Huisgezin.

dit niet. Uit een officiëel onderzoek is gebleken, dat onder de militie vele misdadigers waren. Toen men deze elementen wilde ontslaan, verklaarden de anderen zich met hen solidair. En zij dreven door, dat zij zelf alleen te beslissen zouden hebben, wie er tot hun college mochten toetreden, wie er ontslagen zouden worden.

Van openbare veiligheid is dan ook geen sprake meer. Inbraak, diefstal en overval zijn aan de orde van den dag.

De openbare gebouwen zien er verwaarloosd uit. De strenge en toch natte winter maakte reparaties in het voorjaar noodig, die echter achterwege bleven. Ook de standbeelden zien er jammerlijk uit. Men heeft hier en daar de smakeloosheid gehad deze standbeelden roode vlaggen in de hand te drukken. Men stelle zich voor Peter den Groote met een roode vlag in de hand.

Treurig zien de tuinen en parken er uit. Van gras en bloemen kan men niet meer spreken. Alles is verdord door de hitte, daar er niet gesproeid of onderhouden wordt. En wat er nog op kwam, is vertrapt door de voeten van de vrije Russen. In de parken namelijk worden meetings gehouden door soldaten, matrozen, studenten, arbeiders, kantoorbedienden. Deze bijeenkomsten beginnen 's morgens vroeg, duren den geheelen dag, tot zelfs in den nacht. Niet alleen op de pleinen en in de tuinen, ook op elken hoek van de straat ziet men een opeenhooping van deze nietsdoende kletsers, omgeven door een dichte schare van toehoorders. Het begin wordt gewoonlijk gevormd door een strijd tusschen twee of drie wereldverbeteraars over de voortzetting van den oorlog, de noodzakelijkheid van een offensief, over de vraag of de fabrieken en landgoederen onmiddelijk onder de arbeiders verdeeld mogen worden dan wel eerst na besluit van den grooten raad.

De officiëele meetings in zalen, bijeen geroepen door politici van beroep, worden steeds minder bezocht, de belangstelling verflauwt. Toen voerde men concert-meetings in. Tusschen de muziekstukken laat de politicus zich hooren.

In de electrische tram durft geen conducteur meer geld te verlangen van een soldaat. En niemand heeft het hart soldaten attent te maken op overvulling van den wagen. En daar de soldaten den geheelen dag niets te doen hebben, rijden ze in de tram op kosten van de stad den geheelen dag door. Zij verdringen het betalende publiek. Door de overbelasting gaan de wagens stuk. En het zal niet lang meer duren, of het tramverkeer moet gestaakt worden wegens gebrek aan wagens.

Een Russisch straattooneel.

In Saratow. Een bedelaar komt op een jonge dame toe. — Alstublief een aalmoes. — Hij ontvangt 10 kopeken. — Te weinig. — Nergens is een mensch te zien. — Hij krijgt een roebel. — Geef mij alles edele weldoenster. — De beroofde weldoenster verwijdert zich haastig, verschrikt en weenend. — Waarom weent u? Zijt u geschrokken? Neemt u een rijtuig. — Ik heb immers geen geld meer. — Dat weet ik, hindert niemendal...... koetsier! — Een juist voorbijkomend huurrijtuig houdt stil. — Je rijdt de edele jeffrouw naar huis en rekent niets. Zich tot de hulplooze dame wendend: Hij zal u zonder betaling naar huis brengen. Hij behoort tot de onzen. Wij zijn allen ontvlucht uit het tuchthuis, maar wij zijn gentlemen Goeden dag. — Rijtuig rijdt heen met de edele weldoenster.

Dit schetsje is ontleend aan het Russische blad „Saratowki Listok."

Graaf Czernin over de Oorlogsdoeleinden.

Bij de ontvangst op heden van vertegenwoordigers van de Oostenrijk-Hongaarsche pers hield de minister-president graaf Czernin een rede, waarin hij, na dank aan de pers gebracht te hebben voor haar medewerking bij de voorlichting der openbare meening in de groote politieke kwesties, wees op den buitengewoon gunstigen militairen toestand en op de gebeurtenissen aan het Russische front, waar de troepen der bondgenooten steeds vooruitrukten.

Tot den algemeenen politieken toestand overgaand, zeide graaf Czernin:

Lloyd George heet in zijn jongste rede bij gelegenheid van het jaarfeest der Belgische onafhankelijkheidsverklaring in Londen de door den rijkskanselier in de rijksdagzitting van 20 Juli afgelegde verklaringen dubbelzinnig.

Dat verwijt kan ik reeds daarom niet begrijpen, daar de verklaring van den rijkskanselier absoluut duidelijk zijn en niet verkeerd begrepen kunnen worden.

Dit verwijt wordt echter nog onbegrijpelijker, als men bedenkt, dat Lloyd George in zijn rede de vredesresolutie van den Duitschen rijksdag geheel terzijde gelegd heeft, ofschoon deze met de rede van Michaelis een onafscheidelijk geheel vormde en de rijkskanselier er zich in zijn rede ook op beriep.

Deze beide uitlatingen van de rijksregeering en de rijksvertegenwoordiging toch zijn een eensgezinde uitdrukking van den wil van het Duitsche volk inzake de vredeskwestie.

Het is opvallend, dat men in de ententestaten den Duitschen rijksdag, die op grond van het algemeen, gelijk, rechtstreeksch en geheim kiesrecht gekozen is, evenzeer ignoreert, als de sociale wetgeving, waarmede Duitschland de Westelijke staten verre vooruit is.

Juist dit besluit van den Duitschen rijksdag mocht Lloyd George niet ignoreeren, als hij als vertegenwoordiger van een der mogendheden, welke het idee van democratie steeds op den voorgrond stellen, ernstig de houding van Duitschland tegenover de vredeskwestie wilde behandelen.

In volkomen overeenstemming hebben rijkskanselier en rijksdag verklaard, dat Duitschland een verdedigingsoorlog voert; dat het Duitsche volk een eervollen vrede langs den weg van overeenkomst zoekt, welke een grondslag voor een blijvende verzoening der volkeren biedt

Rijkskanselier en volksvertegenwoordiging hebben plechtig verklaard, dat het Duitsche volk geen geweldadige economische afsluiting noch een vervreemding der volkeren na den oorlog mag verdragen.

Waar in deze beide elkaar in hoofdzaak dekkende verklaringen dubbelzinnigheden liggen, is mij onbegrijpelijk.

In elk geval echter meen ik Lloyd George op zijn rede met de vraag te moeten beantwoorden, wat men dan eigenlijk van entente-kant wil.

Hetgeen onze mogendhedengroep wil, blijkt duidelijk uit de voldoende bekende Weensche verklaringen en uit vroeger afgelegde verklaringen van het Duitsche volk, waaruit een volledige tot in de kleinste bijzonderheden reikende overeenstemming tusschen Berlijn en Weenen aan den dag treedt.

Wat de rijkskanselier en de rijksdag verklaard hebben, is dat, wat ik reeds voor maanden als een eervollen vrede aangegeven heb. De Weensche regeering is bereid dien te aanvaarden en streeft door dezen naar een duurzame verzoening der volkeren.

Doch ook over hetgeen over de grens ligt, bestaat tusschen Weenen en Berlijn volledige overeenstemming. Nooit zullen wij in een vrede toestemmen, welke voor ons niet eervol is.

Wil de entente op dezen duidelijk genoeg omschreven grondslag niet met ons in onderhandeling treden, dan zullen wij dezen oorlog voortzetten en tot het uiterste strijden.

Mij is het onverschillig, of men in deze beteekenis een teeken van zwakheid of sterkte wil zien. Het geldt voor mij slechts als een teeken van verstand en zedelijkheid, welke er zich tegen verzetten om een oorlog te blijven voeren, waar van de voortzetting nu reeds zinneloos blijkt, daar ik vast overtuigd ben, dat de entente er nooit in slagen zal ons te verslaan en wij in onze defensieve positie geenszins het plan hebben den tegenstander te verpletteren. Daarom zal deze oorlog vroeger of later op een vrede door overeenkomst moeten uitloopen.

Hieruit volgt echter voor mij de natuurlijke gevolgtrekking, dat verdere offers en het der geheele menschheid opgelegde lijden doelloos zijn en dat het in het belang van de geheele menschheid noodzakelijk is om zoo spoedig mogelijk tot dezen vrede door overeenkomst te geraken.

Dat is het wat wij wenschen; maar ik herhaal het, dat niemand er zich over mag vergissen, dat deze vredeswensch scherp afgebakende grenzen heeft, en dat hij slechts binnen de perken der eer voltrokken kan worden.

Gelijk wij gemeenschappelijk met onze trouwe bondgenooten oorlog voeren, willen wij met hen ook vrede sluiten, nu of later.

En te zamen met hen zullen wij den oorlog voortzetten, als onze tegenstanders geen wil of gevoel hebben om dit standpunt in te nemen.

Wij en onze bondgenooten hebben een recht op ons leven en op vrije ontwikkeling, juist gelijk de andere volkeren. Er is geen macht ter wereld, welke ons dwingen kan daar van afstand te doen.

De vraag, wie de schuld van dezen oorlog draagt, wil ik niet opwerpen, daar het in dezen samenhang geen doel heeft over het verleden te spreken.

Maar over de toekomst wil ik mijn gedachten uiten en den wensch uitspreken, dat het der wereld gelukken moge dien middelweg te vinden, welke duurzaam den terugkeer van zulk een ontzettenden oorlog zal verhoeden.

Ieder moreel-denkend mensch heeft den plicht naar best vermogen aan dit gigantisch werk mede te werken en alle staten der wereld zullen in gemeenschappelijken arbeid moeten trachten waarborgen te verstrekken om een zoo verschrikkelijke ramp als de tegenwoordige wereldoorlog is, in de toekomst onmogelijk te maken. Moraal en verstand eischen dan ook, dat er middelen gezocht worden om de wereld van dezen druk te bevrijden. Er kunnen zich andermaal toestanden voordoen, gelijk wij thans doorleven.

Deze weg kan moeilijk zijn, onmogelijk is hij niet. Het zijn twee grondbeginselen, waarop m. i. een vrede door overeenkomst tot stand kan komen, vooreerst zonder overweldiging, vervolgens het voorkomen van het terugkeeren van een oorlog.

Den binnenlandschen toestand besprekend, verklaarde de minister: Democratiseering der grondwetten is een eisch des tijds. In Oostenrijk evenals in Hongarije zijn de regeeringen bezig groote veranderingen in te leiden en grondwettelijk door te voeren, maar èn Oostenrijk, èn Hongarije, verzetten zich tegen vreemde inmenging van buiten. Wij willen ons huis zelf regeeren, zooals dat onzen regeeringen en onzen volksvertegenwoordigingen goed dunkt. Wij mengen ons niet in de zaken van vreemde staten, wij verlangen echter, dat dit volmaakt wederkeerig zij.

Ik wil deze korte verklaringen, welke ten doel hebben een algemeen beeld van den toestand te geven, zooals ik dien inzie, niet besluiten zonder voor een misvatting te waarschuwen.

Wij mogen in moeilijke uren, zooals wij in het verleden vaak doorleefden, evenmin den moed laten zinken, als wij bij de groote overwinningen, welke wij thans, dank de trouw der roemrijke verbonden legers, beleven, niet overmoedig mogen worden. Het doel blijft hetzelfde: wij willen en zullen ons een eervollen vrede bevechten en wij willen en zullen er toe bijdragen, een nieuwe wereld te scheppen, welke in zich de waarborgen bezit, dat het ontzettende ongeluk van een wereldoorlog geen herhaling vindt. Dat zijn de doeleinden waarvoor wij strijden, de doeleinden waarvoor wij staan of vallen.

DE OORLOG.

Rusland maakt een zware crisis door. De tegenrevolutie is in vollen gang. Niemand minder dan de opperbevelhebber Grl. KORNILOFF eischte voor zich het oppergezag in burgerlijke en militaire zaken op. Dit verzoek werd aan den Premier KERENSKY gedaan door PRINS LVOFF, een der hoofdpersonen der revolutionnaire beweging. De Prins werd op staanden voet gevangen genomen en de opperbevelhebber vervangen door Grl. KLEMBOVSKY. Grl. KORNILOFF legde zich bij dit besluit niet neer, maar trok met zijn staf en zijn troepen naar St. Petersburg om zich meester te maken van de hoofdstad. Twee dagen later echter hadden soldaten en officieren spijt, want KERENSKY stuurde de regeeringstroepen op hen af en dwong hen tot overgave. Tegelijkertijd lezen wij echter van de benoeming van Grl. BRUGOVITCH tot opperbevelhebber.

Dat is dus in twee dagen tijds al No. 3. Ook werd Grl. DENIKINE met heel zijn staf gearresteerd. De tegenrevolutie vindt steun bij de hooge militairen en Grootvorsten, en dat, terwijl de Duitschers Riga reeds in handen hebben en steeds verder opdringen.

Op de andere fronten geen nieuws.

De volgende week kunnen we het antwoord der Duitsche Mogendheden op de Pauselijke Nota verwachten. Dat is, hopen we, al weer een stap nader tot den vrede.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

De polychromie van het Presbiterium der Cathedraal wordt al zichtbaar beneden in het schip der kerk. In zachte tinten gehouden, maakt zij een rustigen, devoten indruk. De schulpen van den halfkoepel boven het hoofdaltaar zijn hemelsblauw, de kepers lichtgeel met donkerroode figuren. De gouden stralenbundel, welke over het blauwende gewelf schiet, krijgt daardoor meer tinteling en leven. Een breede band sluit de apsis af van het verder rondboog gewelf.

Rond de ramen loopen breede randen en deelen de vlakke muren in groote vakken, waarop de wapenschilden der Curaçaosche Bisschoppen zullen geschilderd worden.

Daaronder loopt een breede band tusschen de bovenmuren en het onderste gedeelte.

Boven- en benedenvakken zijn olijfkleurig.

Het Presbyterium wordt van het middenschip afgesloten door een levendig gekleurden breeden band.

Men heeft slechts één verlangen: om op dergelijke wijze spoedig de geheele kerk beschilderd te zien.

* *
*

De Nieuwe Kerk nadert haar voltooiing.

Maandag begint men met het dak. De geheele ruimte tusschen de hooge muren is gevuld met steigerhout; de stelling staat vast en stevig, want de zware dakgeraamten moeten daarop naar boven worden geheschen en in elkaar geslagen. Als men dat dichte mastenbosch binnen de kerk ziet, begrijpt men eerst hoe ruim die kerk is. Maar het hoofd duizelt, als men de hoogte van muren en torens wil meten.

De Westertoren moet nog hooger opgetrokken worden, maar die aan den Oostkant is al bijna op volle hoogte, alleen ontbreekt nog de cementen koepel

In October komt de kerk klaar, ofschoon het afwerken, pleisteren, vloeren en meubelen nog wel een paar maandjes zal vragen.

De St. Jozefsgezellen.

De *Reunion San Hose* zal Maandagavond een Galavoorstelling geven voor haar Leden en Familie en Genoodigden. Opgevoerd wordt een drama *De Onschuldig Veroordeelde.* Nog zullen een viertal Hollandsche liederen ten gehoore worden gebracht en eenige orkeststukken gespeeld worden.

Voor het Publiek zullen de Uitvoeringen herhaald worden op Dinsdag, Donderdag en Zondag, telkens des avonds om half acht in de groote zaal van het St. Thomas college.

Met recht mogen de St. Jozefsgezellen rekenen op een druk bezoek, hun spel werd steeds met genoegen bijgewoond. Wij wenschen hun het beste succes.

Interkoloniale Verbinding.

Er wordt sterk geklaagd over de slechte verbinding tusschen Curaçao en Aruba. Het duurt soms meer dan tien dagen voor men antwoord heeft op een brief

In deze omstandigheid is het zeer teleurstellend, als er barken binnen komen zonder mail.

Met genoegen vernemen wij, dat door de Autoriteiten de noodige maatregelen werden getroffen, om zulks in het vervolg te voorkomen.

Examen.

De Jongejuffrouw JENNELINE L. M. STEL, oud-leerlinge der Wilhelminaschool alhier, heeft in Nederland te Utrecht met goed gevolg examen afgelegd voor het einddiploma H. B. S. met driejarigen cursus.

Kort daarop werd de zestienjarige Jongedame benoemd als klerk aan de Rijksverzekeringsbank te Amsterdam.

Onze gelukwenschen aan de Geslaagde en hare achtbare Familie.

De Maismolen.

Of het een oude klacht is, weten we niet, misschien werd er al in voorzien, maar men bericht ons, dat de maïs naar benzine smaakt en alleen door chauffeurs met graagte gegeten wordt, de soldaten blieven ze niet en malen hun maïs met een handmolen.

Het Publiek zal een weinig geduld moeten oefenen en wachten tot het molenaarsvak volkomen geleerd is. Een heksentoer is het niet, maar het is en blijft een vak, dat geleerd moet worden. In Amerika schijnt men de maïs eerst te verhitten en dan te malen. Voor maïs waren sinds lang stoommolens op Curaçao in gebruik, de geheimen van het vak zijn dus wel te achterhalen. 't Zit 'm soms in een kleinigheid.

De Havenwerken.

De Directeur van Openbare Werken was deze week een paar dagen achtereen op den zandzuiger om een nieuwe boor-methode persoonlijk te instrueeren.

Men hoort nu niet meer zulke hevige knallen bij het springen der mijnen, en ook niet den geheelen dag door, maar alleen 's avonds, na afloop van het werk, als de zandzuiger verhaald wordt meer binnen in de haven, een paar doffe slagen.

Men komt al dichter bij de boei, de sindbol van het werk.

De Dief?

Deze week heeft de Politie de hand gelegd op een persoon, die iets te koop aanbood, afkomstig van diefstal bij Mevr. LEYBA en den Heer AMELUNXEN. In zijn huis werden nog ringen, horloges en kettingen en een medaillon gevonden, die aan genoemde personen toebehoorden.

De nachtelijke relletjes van een paar weken geleden behooren ook al weer tot het verleden. De Politie had de rustverstoorders te gauw in de gaten en toen was de pret uit.

Onze Schepelingen.

De soldatenwerving in Amerika strekt zich ook uit tot vreemdelingen.

Onze jongens, die op de booten dienen, hebben daar weleens last van.

Ze worden een beetje bang om naar New York terug te keeren, maar verliezen van den anderen kant toch ook niet graag hun goed betaalden post.

Wij voor ons kennen geen beteren veiligheidsmaatregel dan zich hier op Curaçao te voorzien van een Paspoort met Portret en zich bij aankomst te New York zoo spoedig mogelijk als Nederlandsch Onderdaan te melden bij den Nederlandschen Consul en hun paspoort te laten afteekenen.

Maar ze moeten dan ook niet in New York blijven hangen, doch trouw de reizen op en neer met de booten meemaken Als ze dàt doen, gelooven we niet, dat ze eenig gevaar loopen, want dan vallen ze niet onder de Amerikaansche Wet.

Onze Bovenwindsche Jongens, en de Curaçaönaars, die een vaste betrekking in de States hebben, moeten het land dienen, waar ze van leven, dat is billijk. Daartegen valt al heel weinig te doen.

Een nieuwe schoener.

De *Curaçaosche Handel Maatschappij* heeft weer een nieuwe schoener in de vaart gebracht. De *Virginia*, gebouwd door den Heer NOLY MARTIJN, liep vlot van stapel, volgens een nieuwe gemakkelijke methode door genoemden scheepstimmerman uitgedacht. Slechts twee mannen waren er bij noodig. Dinsdagmiddag werd de nieuwe schoener door den Loods op sleeptouw genomen en eerst een heel eind langs de kust meegenomen. Toen liet de sleeper los, maar bleef nog wat langs zij. Toen alles goed ging, keerde de Loods terug en zette de *Virginia* koers naar *La Vela de Coro.*

Boekaankondiging.

In dank ontvangen van den Zeereerw. Pater POIESZ, zijn in brochurevorm verzamelde stukken van *La Cruz* over de Curaçaosche kanker, het woekerleensysteem SHON FIA.

Moge het leelijke volksmisbruik verminderen bij beter inzicht van het kwaad.

„Agmemnon."

Gisterenmorgen viel de *Agmemnon*, een Hollandsch stoomschip, onze haven binnen. Deze boot is twee maanden door de Engelschen in Trinidad vastgehouden.

Na hier te hebben gebunkerd, vertrok de boot gisteren namiddag via Porto Plata en eenige havens van Haïti naar Halifax om van daar de reis naar Holland te probeeren.

De *Adonis*, hier geruimen tijd geleden vertrokken, met dezelfde bestemming, ligt nog steeds met z'n duizenden zakken koffie en cacao in laatstgenoemde haven.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Ferruccio Brancony, Placido Castellon, Caspa Daal, Arturo da Costa Gomez, Gutieria de Parra. Johanita Evertsz, Mr. Henriquez A. C. Hernandez, Maria Jana, Karlota Kranberg Constancia Marti, S. Martis, Aristides I Martinez, Climaco Monzon. Carlito Oliano, Frans Penso, Rosalia Pietersz, Adolph Rigaud, Julian F. Rovino. A. De Salas c|o A. D. De Jongh. Petronela Spencer, Eliza Steward, Luciano Van Coll. Julia Wederfoord, Petronilia Wenster, Estrella Windt.

Aangeteekende stuk: M B. Maal.

Drukwerken: A. W. M. Kelaronen 2, Marg: Neuman, W. B. Gassell.

Correspondentie.

J. H. B. G. De redactie zou UEd. gaarne een genoegen doen, zij weet zich aan U verplicht. Maar twee maal hetzelfde zeggen, al is het ook in verschillende talen, zal, vreest zij, niet zijn in algemeen belang. De redactie zal echter in het vervolg rekening houden met Uw verlangen en dat Uwer vrienden.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Aug. 1917 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M3.			INHOUD IN M3.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Augustus	137	14 477	13,295	22	120,573	75,632
Vorige maanden.	830	103,417	94.612	184	983,468	612,894
Totaal.	967	117,894	107.907	206	1.104.005	688.526

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Aug. 1917.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.		
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Levenl. H.
Stadsdistrict	17	17	15	19	11	19	0	1	15
2e. district	8	9	11	6	1	10	0	1	6
3e. district	7	15	13	9	2	3	3	0	3
4e. district	3	4	5	2	1	3	0	.0	1
5e. district	1	8	2	7	1	2	0	0	3
Totaal :	36	53	46	43	16	37	3	2	28

Officiëele berichten.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen alhier C. E Jonkheer is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

O. G.

De bestaande reinigingsdienst, die bij den openbaren gezondheidsdienst is gevoegd, zal moeten worden uitgebreid en verbeterd zegt de Gouverneur.

Tot de taak van dien dienst behoort niet alleen het verzamelen en verwijderen van huis- en straatvuil, maar ook de zorg voor goten, urinoirs, de muskietenbestrijding, het vernietigen van allerlei doodgevonden gedierte, van afgekeurde levensmiddelen enz. Ook zal aan den dienst worden opgedragen de ontsmetting en het uitrooken — ter vernietiging van ongedierte en insecten — van gebouwen, vaartuigen en van allerlei voorwerpen en goederen.

Daarvoor is het noodig, dat het personeel van den dienst wordt gebracht op minstens 30 man, wat een vermeerdering zal zijn van zeven man.

Voor het verbranden van het vuil zullen er op het Rif twee roosterbedden moeten worden gemaakt.

Door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst worden de kosten voor 1918 geraamd als volgt:

arbeidsloonen voor 30 werklieden à f 1,25 daags en 10% voor overwerk en vergoeding voor bijzondere diensten............ f 13000,—
1 onder-opzichter......... „ 800,—
bedrag voor aanschaffing en onderhoud van voorloopig 6 wagens...... „ 1100,—
kosten en gereedschapen, emmers en kruiwagens... „ 300,—
verbrandingsovens (2 roosterbedden)............. „ 2400,—
Bezems, klein gereedschap en reparaties......... „ 400.—

f 18000,—

In verband met het bovenstaande stelt de Gouverneur aan den Kolonialen Raad voor om onderdeel *c* van onderartikel 95 „reinigen en schoonhouden van straten, riolen en pleinen” (Curaçao) te verhoogen met f 13,500,— en te brengen op f 18,000,—.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den den Heer DAVID CORREA reclameboekjes en monsters van *Maisbroodjes.*

Nederland.

De vrije vaargeul.

De door Engeland vrijgegeven geul is voor onze scheepvaart zoo smal, dat deze op sommige gedeelten slechts een breedte van 2½ mijl heeft. Ofschoon dit voor de opleving van onze scheepvaart niet veel belooft, duren de onderhandelingen van onze regeering met de Britsche nog voort.

Een belangrijke veiligheidsmaatregel wordt geacht, dat de vaargeul vanwege onze regeering door brulboeien zal zijn afgebakend. De directies der groote stoomvaartlijnen wachten op nadere officiëele berichten van onze regeering. Van de stoomvaartmaatschappij Nederland liggen voor onmiddellijk vertrek van Amsterdam gereed de stoomschepen G o e n t o e r, B i l i t o n en N i a s.

* * *

Naar wij met zekerheid vernemen, blijft het algemeen verbod tot uitvaren van Nederlandsche schepen, die van de zoogenaamde vrije vaargeul gebruik moeten maken, voorloopig gehandhaafd. Er is echter besloten, dat kleine Nederlandsche schepen, bestemd naar Scandinavische rijken, mogen uitvaren, in dier voege, dat voor elk zoodanig klein schip telkens afzonderlijke vergunning tot uitvaren moet worden aangevraagd. De regeering zal elk geval afzonderlijk beoordeelen, of die vergunning zal worden gegeven. Verschillende kleinere schepen hebben de vergunning reeds bekomen en zijn reeds uitgevaren.

De beschieting van Duitsche schepen.

(Officiëel). Het Departement van Marine deelt het volgende mede:

Vroeg in den morgen van 16 Juli verkende de kustwachtposten zeven vrachtschepen van onbekende nationaliteit in Noordelijke richting door de territoriale wateren varende; uit later afgenomen verhooren bleken dit Duitsche koopvaarders te zijn geweest.

Te 6.15 u. werden door een der kustwachtposten een twintigtal vreemde oorlogsschepen gezien, welke te 6.50 u. ter hoogte van Petten gekomen en gedeeltelijk binnen de territoriale wateren zijnde, deze koopvaarders begonnen te beschieten. Vier der vrachtschepen, welke nog steeds binnen de territoriale wateren waren, stopten; deze werden door de oorlogsschepen, welke van Britsche nationaliteit bleken te zijn, te pl. m. 8 uur weggevoerd. Twee der koopvaarders stoomden recht den wal in en werden, ook toen zij aan den grond raakten, beschoten. Verscheidene projectielen vielen op het land. Een andere koopvaarder ankerde bij het onderzoekingsvaartuig aan den ingang van het Schulpengat. Toen het onderzoekingsvaartuig 18 Engelsche jagers verkende, lichtte dit het anker en plaatste zich tusschen het koopvaardijschip en de jagers; deze stoomden daarna in zuidelijke richting weg.

Zoodra te 6 u. 52 te Den Helder bericht werd ontvangen, dat Britsche torpedobootjagers binnen de territoriale grenzen naar vrachtschepen toestuurden, werden Hr. Ms. „Kortenaer” en 4 torpedobooten daarheen gezonden, welke te 8 u. 25 ter plaatse aankwamen; twee andere booten kregen order bij Texel en het Schulpengat te blijven kruisen, twee tusschen Vlieland en Texel en twee bij het op Zondag j.l. gestrande Duitsche vaartuig.

Het staat vast, dat de aanval plaats had binnen de territoriale wateren.

Een bijzondere correspondent meldt aan *De Tijd* in aansluiting met het hierboven geseinde nog uit Bergen:

Het gebeurde heeft zich slechts op 1½ mijl afstand van de kust afgespeeld rond 7 uur in den ochtend. Een 20-tal Torpedojagers kwamen de in convooi varende Duitsche koopvaarders op zij en wisten hen, door handig manoeuvreeren, in twee afdeelingen te scheiden. Vijf schepen zijn door de Engelschen opgebracht.

Vast staat, dat de Duitsche schepen voeren zonder begeleiding van Duitsche oorlogsschepen. Er was dus geen enkele reden voor de Engelschen, om zoo plotseling vuur te openen binnen onze territoriale wateren. Zelfs toen de menschen in de booten naar land voeren werden ze nog achterna beschoten en in het duin kwamen de projectielen der oorlogsschepen neer.

Een der schipbreukelingen van de „Renate Leonhardt” vertelde mij, dat het convooi van tien schepen Zondagavond uit Rotterdam vertrokken was onder begeleiding van Hollandsche loodsen. Precies binnen de territoriale wateren werd voorts langs de kust gevaren. Nog geen acht uur na het vertrek kregen men reeds een aantal Engelsche oorlogsschepen in zicht. Een loods telde 21, een ander opvarende telde 23, weer een ander 19. Te ongeveer half zeven Maandagochtend traden de Engelschen krachtig op. Zij scheiden handig het convooi in tweeën en voeren tusschen de Duitsche schepen in. Vier namen zij op sleeptouw en een vijfde, dat naar de kust was gestevend en daar vastgeloopen, werd vlug door twee torpedobooten vlot gemaakt en mede weggesleept. Inmiddels was een hevig vuren begonnen op de Duitsche schepen. Het scheepsvolk had aanvankelijk gemeend veilig te zijn binnen de territoriale wateren, en had zich daarom rustig op de schepen gehouden. Maar vóór het schieten begon, werden dra de booten uitgezet. Er waren te zamen 10 Duitsche schepen, geladen met steenkolen en cokes, welke schepen tot Borkum door de Hollandsche loodsen zouden begeleid worden. Duitsche torpedobooten zouden alsdan verder de schepen naar Denemarken convoyeeren.

De „Lavinia”, de „Renate Leonhardt” en de „Heinr. Blumberg” voeren achteraan. Eensklaps openden twee Engelsche torpedobooten, die de nummers 83 en 87 droegen, een heftig vuur op ons. Er waren zeker wel een 31-tal treffers en omstreeks 53 schoten in 't geheel. De eerste treffer kreeg de „Renate Leonhardt” in het voorschip, waardoor de mast deels werd weggenomen. Onmiddellijk beval de kapitein de booten uit te zetten. Toen men daarmede bezig was, werd de 1e machinist Krieger door een granaatscherf in 't achterhoofd getroffen en was op slag dood. Een andere treffer vernielde daarop de sloep en doodde een lichtmatroos; 12 man en 2 vrouwen wisten met een andere sloep nog de kust, onder 't springen der granaten, veilig te bereiken.

Inmiddels was de „Heinr. Blumberg” op sleeptouw genomen door een Engelschen torpedojager.

De ontgoocheling der menschen was te grooter, omdat de 10 Duitsche schepen, die Zaterdagavond in convooi waren weggevaren, veilig langs onze kust waren gekomen, behalve dan de „Margaretha”, die bij Zandvoort gestrand was.

Van de „Lavinia” was een matroos in zee gesprongen, doch met behulp van een reddingsboei heeft hij zich drijvende weten te houden, tot hij door de sloep van 't schip werd opgepikt. De 15 man der bemanning kwamen met deze boot aan land.

Vol lof is men over de behandeling der schipbreukelingen door den burgemeester van Bergen en diens echtgenoote, alsmede over het optreden van den burgemeester van Egmond, die kloekmoedig in de reddingsboot meeging om hulp te bieden en met de reddingsbrigade te 10 uur de lijken van den machinist en den matroos der „Renate Leonhardt” afhaalde.

Tegen 8 uur in den morgen waren de Nederlandsche oorlogsbodems, n.l. de „Kortenaer” en twee torpedobooten komen aanstoomen. Toen verwijderden zich echter de Engelsche schepen.

De „Lavinia” kwam in den namiddag met de vloed los en werd gesleept naar IJmuiden. De „Renate Leonhardt” zat 's avonds echter nog bij strandpaal 32 onder Schoorle vast. Het behoeft niet gezegd, dat zeer vele nieuwsgierigen in den loop van den dag kwamen kijken en zoeken naar granaatscherven Want verteld werd, dat in de 's Gravenlaan, Eeuwige laan en in Het Woud granaten waren neergekomen. In het Berger Meer werd een koe gedood, naar men mij vertelde.

Hoe dicht de Engelsche strijdkrachten onze kust zijn genaderd, bewijst wel, dat over de villa der heeren Haal en Staalmeyer een viertal granaten moeten gevlogen zijn. In het land van den heer Bernard kwamen ook projectielen te recht. Na kwart over zeven werd er niet meer gevuurd.

De geheele flotille Duitsche schepen, die van Rotterdam naar zee was vertrokken, bestond uit de „Wilhelm Oelssner”, naar Kopenhage; „Carsten Russ”, naar Kopenhagen; „Ariaduc”, naar Gefle; „Marie Horn”, naar Stockholm; „Pelworm”, naar Nyborg; „Heinr. Blumberg”, naar Stockholm; „Renate Leonhardt”, naar Fredericia; „Lawinia”, naar Kopenhagen.

Het was een angstig gezicht de nog brandende „Lavinia” te zien wegsleepen door de sleepboot „Vischploeg” en den stoomtrawler „Holland VI”. Telkens dacht men, dat het schip zou kantelen, zulke hevigen slagzij maakte het.

Men meldt nog uit IJmuiden hierover nader:

Het Duitsche stoomschip „Lavinia”, uit Hamburg, dat gistermorgen door een Engelschen torpedojager beschoten is en daarna bij Bergen strandde, werd gisteravond door den stoomtrawler „Holland VI” en de sleepboot „Vischploeg” te IJmuiden binnengebracht. Het schip was zwaar beschadigd en de lading cokes in het achterruim brandde nog.

Het schip is een toonbeeld van verwoesting. Men kan duidelijk zien, waar de granaten hebben geraakt. De brug is weggeschoten of gebrand. Er is een schot door de midscheeps ter hoogte van de bunkers gegaan, en een door het achterruim. De lading is door de beschieting in brand gevlogen en brandde nog bij aankomst. Het is gevonden in vlot water door de „Vischploeg”. De machinist dezer sleepboot ging op het stoomschip over en stookte stoom in den ketel. Hierdoor kon men een uitgebracht anker met eigen kracht inhalen en in diep water komen. Vervolgens werd de sleepreis aangevangen.

Een der schepen door de Engelschen opgebracht, is de „Marie Horn”.

Men bericht uit Den Helder:

Door de sleepboot „Noordvaarder” zijn hier aangebracht 15 opvarenden, waaronder de stewardess en de kokkin van de „Hans Blumenberg”. Het schip behoorde tot het Duitsch convooi, dat bij Petten door de Engelschen werd aangevallen en is, volgens sommige der geredden, gezonken, volgens anderen aan den grond gezet. (Dit zou dan moeten geschied zijn nadat de Engelschen het eerst op sleeptouw hadden genomen.)

Van andere zijde meldde men nog:

Gistermiddag is de bemanning van het Duitsche stoomschip „Heinrich Blumberg” te Nieuwediep aangebracht. Ze had op last van de Engelsche torpedobooten het schip verlaten. Wat met het schip verder gebeurd is, wisten ze niet.

Het stoomschip „Ariadne” is in het Schulpengat geankerd en gisteravond om den Noord gestoomd.

Een ander Duitsch stoomschip is gisteren over de Haaksgronden om de Noord gestoomd.

Buitenland.

Duitschland en Oostenrijk.

Rijkskanselier Michaelis verklaarde aan den correspondent van de „Neue Freie Presse” over de betrekkingen tusschen Duitschland en Oostenrijk-Hongarije o. m. het volgende:

Duitschland en Oostenrijk-Hongarije zijn dermate voor leven en dood met elkaar verbonden, dat het mij onmogelijk schijnt koelbloedig ook maar de gedachte te koesteren, dat ooit een der partijen zich uit het bondgenootschap zou terugtrekken.

Men is er in Duitschland van doordrongen, dat Duitschland en Oostenrijk op elkaar zijn aangewezen; dat van hun nauwe aaneensluiting hun toekomst en leven afhankelijk is.

Ik ben er van overtuigd, dat deze overtuiging minstens even diep in het Oostenrijk-Hongaarsche volk geworteld is.

De innige gemeenschap tusschen beide bondgenooten is voor mij een axioma. Om dit duidelijk te maken, heb ik besloten om, hoe moeilijk het het mij ook valt, mijn arbeid te onderbreken, en reeds Zondag naar Weenen te vertrekken.

Een mijner eerste daden zal zijn deze mijn meening over het bondgenootschap tusschen Duitschland en Oostenrijk-Hongarije tegenover de staatslieden der monarchie tot uiting te brengen.

Trouw samen volhouden tot aan den gemeenschappelijken vrede is het grondbeginsel dat ik voor de politiek der beide verbonden rijken opstel.

Daarbij is het natuurlijk, voegde de rijkskanselier er aan toe, dat de gemeenschappelijke vrede geen eindtermijn is, maar dat de samenwerking na een gelukkig bereikten vrede volkomen zal voortgezet worden.

Een Artikel van het „Fremdenblatt".

Naar aanleiding van uitlatingen van lord Robert Cecil in het Engelsche lagerhuis over Oostenrijk-Hongarije, verklaart het „Fremdenblatt", na eerst erkend te hebben dat Cecil's rede vrij van iedere agressieve animositeit was en in zakelijke termen Engeland's standpunt uiteenzette, nadrukkelijk en plechtig, dat maakt Cecil onderscheid tusschen Duitschland en Oostenrijk door Oostenrijk niet als voornaamsten vijand te beschouwen, de monarchie bij de vredesonderhandelingen met Duitschland schouder aan schouder zal staan.

In den oorlog is ons bondgenootschap met Duitschland door gemeenzaam vergoten bloed, door gemeenzaam gebrachte offers, door vreugd en smarten die wij gedeeld hebben, zoo hecht geworden, dat geen menschenmacht in staat zal zijn het te verbreken.

Herhaaldelijk hebben Oostenrijk en Duitschland allen twijfel daar omtrent opgeheven. Dat bleek uit onze verklaringen. Ook de met de onze overeenstemmende vredesresolutie van den Duitschen rijksdag bewijst, dat beide tot een eervollen vrede bereid zijn, die de volkeren nader tot elkander brengt en een einde maakt aan den hartstochtelijken haat welke hen bezielt.

Als de mogelijkheid zich voordeed, dat een dergelijke vrede bereikt zou kunnen worden, doordat de Engelsche staatslieden den weg over Weenen als begaanbaar beschouwen, dan zullen wij een dergelijk plan niet met een bits „neen" beantwoorden.

Waar Cecil over Elzas-Lotharingen sprekend, verklaart, dat Engeland de wenschen van Frankrijk moet steunen, kunnen wij zonder voorbehoud verzekeren, dat in deze kwestie Duitschland ons aan zijn zijde zal vinden, een verzekering, die trouwens vanzelf spreekt.

Cecil weet zeer goed, dat een teruggave van Elzas-Lotharingen aan Frankrijk slechts aan een overwonnen Duitschland ontwrongen kan worden en dat onze monarchie tot het uiterste aan de zijde van zijn trouwe bondgenooten vechten zal.

Wij zijn ten volle bereid al het mogelijke te doen om der wereld de zegeningen des vredes te schenken, maar wij willen ook tot het uiterste den strijd voortzetten om voor de monarchie en haar bondgenooten een eervollen vrede te verkrijgen.

Betreffende het lot van Servië hebben wij in onze algemeene vrede-bepalingen ons standpunt vastgesteld.

Op één ding echter, kan niet uitdrukkelijk en krachtig genoeg gewezen worden, n.l. hoe ook de beslissing voor Servië uitvalt, dat land zal geen uitvalspoort tegen de monarchie mogen blijven en geen voortdurend gevaar voor den vrede van Europa.

Oostenrijk-Hongarije moet alles in het werk stellen om een terugkeer van dergelijke toestanden onmogelijk te maken.

Wat de zoogenaamde Zuid-Slavische kwestie betreft, wijst het „Fremdenblatt" op het feit, dat de Zuid-Slaven bij hun vrije cultureele ontwikkeling niet bemoeilijkt werden, want bij ons heerscht het beginsel, dat ieder volk zich volgens zijn eigen aard vrij ontwikkelen kan. De zoogenaamde Zuid-Slavische kwestie gaat ons echter alleen aan en wij zullen nooit toestaan, dat zij een internationaal karakter aanneemt, daar wij vast besloten zijn in eigen huis heer en meester te zijn en te blijven. Wij eischen voor Oostenrijk-Hongarije eigen bestemmingsrecht.

Het „Fremdenblatt" sluit met de woorden:

Oprecht en zonder voorbehoud streven wij naar een eervollen vrede, die, zonder den tegenstander te overweldigen, ons voor nieuwe/miedadige aanvallen behoedt en ons meester laat in eigen huis.

Oostenrijksche beschouwingen.

De „Neue Freie Presse" schrijft: De Engelschen en Franschen zeggen oorlog te voeren voor de vrijheid en de zelfbeschikking der volken. Geen volk mag onderdrukt, geen onder vreemde heerschappij gebracht worden. Intusschen heeft Frankrijk met Rusland een verdrag gesloten, waarbij de czaar zich verplichtte zoolang oorlog te voeren, tot de linker Rijnoever bereikt zou zijn. Deze schaamteloosheid is nu door de onthulling van den Duitschen kanselier wereldkundig geworden. De Engelsche regeering kent het verdrag, dat de czaar met Poincaré had gesloten, en toch steunt zij met haar geheele militaire macht het plan tot afscheuring van Duitsche landen, een plan, dat bij uitvoering, tot steeds nieuwe oorlogen zou moeten leiden, want de Rijnlanders zouden zich nooit onder Fransche heerschappij schikken en het Duitsche volk zou nooit de gedachte, om het verloren gebied te verlossen, prijs geven.

President Wilson rust nu een leger uit om Keulen en de Palts onder Fransche heerschappij te brengen. De entente met haar gepraal over vrijheid en recht van zelfbeschikking is thans ontmaskerd; zij heeft een geduchten moreelen nederlaag geleden.

Het verderfelijkst van alles is echter de politiek van Kerenski, die dit verdrag heeft overgenomen en de revolutie te schande heeft gemaakt, door de arme soldaten te dwingen hun leven op te offeren om Frankrijk in het bezit van den linker Rijnoever te stellen.

Een oproep tot de Russische soldaten.

Het bestuur van den Raad van arbeiders en soldaten heeft den volgenden oproep tot de soldaten gericht:

„Kameraden, soldaten! Onze legers [illegible] hunner regimenten voor den vijand op de vlucht zien slaan. De horden van Wilhelm II, die op ons gebied zijn vooruitgedrongen, dood en verderf zaaiend, hebben een stuk van ons front ingedrukt. Wie zijn voor die vernedering verantwoordelijk? Dat zijn zij, die wanorde in het leger hebben gesticht en zijn tucht ondermijnd, zij, die op het oogenblik van het gevaar niet aan de bevelen van het militair bevel wilden gehoorzamen en hun tijd in vruchtelooze gesprekken verbeuzelen.

„Kameraden, soldaten, als deze les u niet wijzer had gemaakt zou men aan het heil van Rusland moeten wanhopen. De voorloopige regeering alleen kan het werk van de revolutie niet redden. Gij moet haar onbeperkt gezag voor allen erkennen. Zij, die haar de gehoorzaamheid zullen opzeggen, zullen als verraders worden beschouwd.

„Kameraden, soldaten, gij verlangt naar een duurzamen vrede. Gij wilt, dat uw land vrijheid geniet. Gij behoort dus te weten, dat gij alleen door hardnekkigen strijd den vrede voor Rusland en voor alle naties zult verwerven. Door voor de troepen van den Duitschen keizer te wijken, zult gij uw vaderland en vrijheid in het verderf storten, want dan zal de veroveraar u dwingen tot nieuwen strijd ter verdediging van uw belangen en zelfs van uw recht van bestaan.

„Kameraden, soldaten, duldt aan het front geen enkelen verrader onder u, noch eenig agent, die uw stemming vergiftigt. Gij zult niet toestaan, dat een der uwen een stap achteruitgaat. Verdubbelt uw inspanning ten gunste van den strijd voor den bestendigen vrede, land en vrijheid, zonder aarzeling of vrees, en zonder gebazel. Gehoorzaamt allen orders van de aanvoering. Op het oogenblik, dat er gevochten wordt, zijn ongehoorzaamheid en weifelmoedigheid erger dan verraad. Ze zouden uw eigen ondergang en dien van Rusland na zich sleepen.

„Kameraden, soldaten, zij, die werken voor Ruslands welzijn, waken over u. Het verderf van ons land zou het verderf van allen zijn. Wijdt uw volharding en uw zin voor tucht ten volle aan het heil des vaderland."

Waarom Alexejef heenging.

De berichtgever van „Daily Express" zegt, naar aanleiding van het aftreden van generaal Alexejef als opperbevelhebber, dat Rusland daarmede zijn grootsten generaal en zijn besten strategist verliest. Alexejef vond den toestand reeds lang onaangenaam. Toen de Raad van arbeiders- en soldaten-afgevaardigden de eerste maal afgevaardigden naar het front zond en de soldaten het systeem invoerden om de officieren te kiezen, verzocht hij de regeering toestemming om tegen deze anti-disciplinaire machten krachtige maatregelen te mogen nemen. Zijn verzoek werd kortaf geweigerd.

Tijdens de krisis die later volgde, drong hij bij de regeering op algemeenen dienstplicht aan. Men bleef voortdurend weigeren om de soldaten onder tucht te houden. Reeds vroeger dacht hij er over ontslag te nemen, doch toen liet hij zich overhalen om te blijven. Thans echter acht hij zijn positie onhoudbaar en toen Kerenski een bezoek bracht aan het hoofdkwartier, deelde generaal Alexejef hem mede, dat hij vast besloten was, ontslag te nemen. Alexejef is een man uit de Cromwelliaansche school die voor alles strikte gehoorzaamheid eischt. Zijn opvolger Broessilof is een man van een geheel ander type. Hij is opgewekt en minzaam van karakter. Een tegenstelling dus met zijn forsch en barsch uiterlijk!

Kolononiale Postspaarbank.

Gedurende de maand Juni.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 10.967.79	f 5.648.81
2e district	Curaçao	158.	29.—
8e „		—	—
4e „		10,	175.
5e „		16,	70.
Oranjestad	Aruba	127,	886.99
8e „		—	—
Kralendijk	Bonaire	405.70	285.56
Rincon		57.50	—
Philipsburg St Martin		518.	108.78
Oranjestad St Eust.		88,85	28.70
Bottom	Saba	1.482,50	— —
Windwards.		125.	87,50
Totaal		f 13.951.45	f 6.587 09

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Aug. zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	82	Aruba	31
Asua	1	Barbados	2
Barbados	1	Bonaire	64
Bonaire	87	Bov eilanden	1
Bov. eilanden	1	Carthagena	4
Cuba	1	Cumana	1
Guanta	1	La Guayra	2
La Guayra	8	La Vela de Coro	18
La Vela de Coro	14	Maracaibo	9
Maracaibo	10	Mansanilla Cuba	1
Pampatar	1	Pto Cabello	5
Pto. Cabello	5	Pto Colombia	4
Pto Colombia	2	Rio Hacha	1
Rio Hacha	5	Zee	1
Pto Rico	2		
Sto Domingo	1		
totaal	187	totaal	144

Augustus heeft 't record geslagen in onze Zeilvaart.

Zoo'n hoog nummer hebben we sinds lang niet meer kunnen publiceeren.

Bekendmaking!

Bij het garnizoen alhier is gedurende de maand October a.s. gelegenheid tot dienstneming bij het Oost-Indisch leger.

Eenige kennis van de Nederlandsche taal wordt vereischt.

Curaçao, 19 September 1917.

De Commandant der troepen,

H. L. BIERMAN.

1—3.

Bekendmaking.

De verkoop van zilveren, gouden en juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1 Maart 1916 t/m 31 Augustus 1916 onder No. **5455 P** t/m **4997 R.** zal plaats hebben op Donderdag 27 September 1917 a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 15 September 1917.

De Voorzitter,

C. S. Gorsira.

1

HAVEN-NIEUWS

[illegible] SEPT. — 22 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pd Nederlanden	G D Nieman	7 Sept	New York	8 Sept	Paramaribo 1
Zulia	Col	8 „	New York	8 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	9 „	Maracaibo	10 „	La Guayra
Merida	A Johanson	12 „	La Guayra	13 „	Maracaibo
Caracas	H Hichborn	12 „	New-York	13 „	La Guayra
Zulia	Col	13 „	Maracaibo	13 „	New York
Caracas	H Hichborn	19 „	La Guayra	19 „	New York
Merida	A Johanson	19 „	Maracaibo	20 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	22 „	New York	22 „	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	16 Aug	Maracaibo	? Sept	Maracaibo
Agamemnon	Berkhout	14 Sept	Trinidad	14 „	Pto Plata
Montevideo	E Ageciuo	[illegible]	Colon	16 „	Barcelona

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Clara C	8 Sept	Bonaire	*Friede H*	8 Sept	Maracaibo
Alix V	8 „	Vela de Coro	*Orleans A*	9 „	New York
Percy I	8 „	Martinique	*Virginia*	10 „	Vela de Coro
Sirena H	9 „	Pampatar	*Lady H*	10 „	Cartagena
Meda H	10 „	Bonaire	*Electra H*	10 „	Maracaibo
Meda H	10 „	Bonaire	*Electra H*	10 „	Maracaibo
Vesta H	11 „	Bonaire	*Percy I*	11 „	Rio Hacha
Virginia	14 „	Vela de Coro	*Meda*	12 „	Barbados
Albertha	14 „	Maracaibo	*Vesta*	12 „	Bonaire
Reina	14 „	St J Cuba	*Indynian*	14 „	Cartagena
Nereida	14 „	P Columbia	*Clara C*	16 „	Rio Hacha
República	18 „	S Domingo			
Carlota	18 „	Bonaire			
Gladys B Smith	14 „	St. Kitts			

- 1 Dag van aankomst onzeker